

SUMMIT NATO VE VARŠAVĚ 2016

Závěry vrcholné schůzky Severoatlantické aliance

Varšavský summit NATO v mnoha ohledech navázal na předchozí summit ze září 2014 ve Walesu ve Velké Británii. Již tehdy byl přijat plán k posílení obranných kapacit NATO, což bylo i letos klíčovým tématem, neboť od skončení studené války Aliance nikdy nečelila tolika bezpečnostním výzvám z tolika směrů zároveň. Ruské aktivity na Ukrajině a v Sýrii, vzestup organizace Islámský stát, současná migrační vlna a situace v Afghánistánu se staly základem jednání varšavského summitu.

Výsledky

Varšavský summit potvrdil soudržnost spojenců. Prezidenti a předsedové vlád deklarovali, že proti případné vojenské agresi jsou odhodláni společně bránit každého člena Aliance. Summit měl dvě hlavní zastřešující témata:

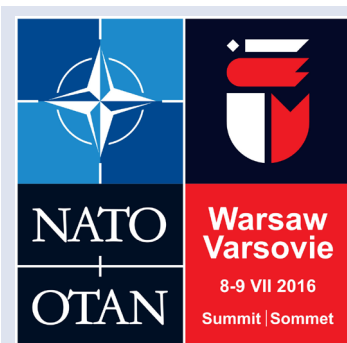
- » posílení kolektivní obrany a odstrašení (zejména na východě NATO)
- » posílení stability a partnerů NATO (zejména v oblasti Blízkého a Středního východu a severní Afriky)

Posílení kolektivní obrany a odstrašení

- 1) **Alianční jednotky na východním křídle** - NATO pošle čtyři mnohonárodní prapory do Pobaltí a do Polska k odstrašení Ruska před možnou agresí, což je považováno za hlavní výstup varšavského summitu. Prapory budou působit na principu rotace a každý bude čítat zhruba 1000 vojáků. Kanada povede prapor v Lotyšsku, Německo v Litvě, Británie v Estonsku a Spojené státy v Polsku. První vyzbrojená americká obrněná brigáda by měla na východní hranici NATO dorazit v lednu 2017. Posílení alianční přítomnosti na východě má podle generálního tajemníka NATO pouze defenzivní, nikoliv ofenzivní, charakter. Podobně má být posílena alianční přítomnost v oblasti Černého moře.
- 2) **Protiraketový štít v Evropě** - Před hrozbami přicházejícími zvnějšku euroatlantického prostoru bude NATO chránit také protiraketová obrana, která zahrnuje například americké lodě ve Španělsku, radar v Turecku a antibalistické rakety v Rumunsku. Systém protiraketové obrany proti balistickým raketám dosáhl základních operačních schopností. Protiraketový štít v Evropě má stejně jako mnohonárodní prapory čistě obranný charakter.
- 3) **Kyberbezpečnost** - Zaměření NATO na kyberobranu je dalším klíčovým výstupem summitu. Význam kyberprostoru roste a NATO jej nově definuje jako samostatnou bezpečnostní doménu (vedle tradičních bojů pozemních, námořních, či vzdušných). Členské státy se zavázaly ke zlepšování národních schopností kyberobranu. *Tématu se podrobněji věnuje Factbox 1/2016.*

Posílení stability a partnerů NATO

- 1) **Afghánistán: prodloužení mise NATO do 2017** - Kvůli přetrvávající nestabilní situaci v Afghánistánu prodlouží NATO svou misi Rolute Support (cca 12 000 vojáků) do roku 2017. Vojáci se budou i nadále zaměřovat na výcvik afghánských ozbrojených složek a poradní činnost. NATO také přislíbilo financovat afghánskou armádu a policii až do roku 2020.
- 2) **Irák: výcvik ozbrojených sil** - V rámci zajištění stability za svými hranicemi zintenzivní Aliance svou pomoc a asistenci i dalším klíčovými partnerům. Největší pozornost bude věnována Iráku, který usilovně bojuje s teroristickou organizací Islámský stát. Iráčtí důstojníci prochází výcvikem NATO v Jordánsku, nicméně aby bylo dosaženo úspěchu v boji s IS, spojenci se shodli, že je třeba cvičit irácké síly přímo v Iráku.

V logu summitu je vyobrazen symbol polského hlavního města varšavská mořská panna. Tu podle legendy zachránili rybáři a ona pak vyzbrojena štítem a mečem chránila město a jeho obyvatele.

- 3) **Letouny AWACS v boji proti IS** - NATO mimo jiné také odsouhlasilo zapojení průzkumných letounů AWACS do boje proti organizaci Islámský stát (IS) v Sýrii a Iráku. Je to poprvé, kdy se NATO zapojí do boje proti IS jako organizace. Doposud se na operacích v Sýrii a Iráku podíleli jen jednotliví členové Aliance.
- 4) **Operace Sea Guardian** - Alianční země se shodly na spuštění operace Sea Guardian (Mořský strážce) ve Středomořském moři, jejímž cílem je pomoci s bojem proti pašerákům uprchlíků mířících do Evropy a operace tak doplňuje misi Evropské unie Sophia. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga má nová alianční operace „široký záběr“ – od sběru a sdílení zpravodajských informací, přes boj s terorismem až po výcvikové schopnosti.
- 5) **Podpora Ukrajiny** - Aliance potvrdila odhodlání i nadále podporovat Ukrajinu v jejím reformním úsilí a zároveň vyzvala Rusko k ukončení politické, finanční a vojenské podpory separatistů na východě Ukrajiny.

Rusko: NATO porušuje dohodu o vzájemných vztazích

NATO posilováním své přítomnosti na východním křídle porušuje podle Ruska dohodu z roku 1997 (*Ustavující akt o vzájemných vztazích, spolupráci a bezpečnosti*). V té stojí, že Aliance by neměla „v současném a dohledném bezpečnostním prostředí“ „trvale rozmisťovat významné bojové síly“ v někdejších zemích Sovětského svazu. Podle generálního tajemníka NATO Jense Stoltenberga jsou však veškeré aktivity Aliance v souladu s jejími mezinárodními závazky a zvažované posílení je výrazně pod smysluplnou definicí významných bojových sil.

Vstup Černé Hory do NATO

Ve Varšavě spojenci oficiálně přizvali Černou Horu, aby se stala 29. členským státem NATO. K Washingtonské smlouvě se však bude moci připojit až poté, co parlamenty všech současných členských zemí ratifikují přístupové protokoly. Proti vstupu Černé Hory do NATO se staví Rusko, které varuje, že pokračující expanze Severoatlantické aliance směrem na východ povede k odvetným opatřením ze strany Ruska.

ČR a summit NATO

Stejně jako ostatní alianční země i Česká republika přislíbila pomoc v Afghánistánu a v Iráku. Do Iráku již Česko vyslalo své letecké poradce, aby školili tamní piloty na české letouny L-159, jež si Irák pořizuje. Do Afghánistánu plánuje ČR vyslat své jednotky (cca 270 vojáků) i po roce 2016. Vojáci by s největší pravděpodobností opět chránili spojeneckou leteckou základnu Bagrám. Česká republika chce spolu s Polskem, Slovenskem a Maďarskem přispět k odstrašení Ruska. Země Visegrádské čtyřky proto chtějí v roce 2017 společně vyslat do Pobaltí vlastní vojenskou jednotku. Ta by se na území pobaltských států účastnila výcviku a společných cvičení s dalšími spojenci NATO.

“Svět je mnohem nebezpečnější místo než před pár lety. A NATO reaguje s rychlostí a rozhodností. Nechceme novou studenou válku ani nové závody ve zbrojení. Nechceme další konfrontaci. Zatímco posilujeme naše odstrašení a obranu, snažíme se navázat konstruktivní dialog s Ruskem.”

Generální tajemník NATO Jens Stoltenberg. 8.7. 2016

Bibliografie a zdroje k tématu:

- » NATO (2016): NATO Summit Warsaw 2016. Brussels: NATO. (www.nato.int/warsaw2016)
- » NATO (2016): NATO-Russia relations: the facts. Brussels: NATO. (http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_111767.htm)
- » NATO (2016): Operation Sea Guardian. Brussels: NATO. (http://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_136233.htm)
- » Natoaktual (2016): Speciál: Summit NATO ve Varšavě 2016. Natoaktual.cz. (http://www.natoaktual.cz/special-summit-nato-ve-varsave-2016-dqa-/na_zpravy.aspx?c=A160405_144542_na_zpravy_m02)
- » Natoaktual (2016): Vojáci NATO zůstanou v Afghánistánu další rok, potvrdil polský summit. Natoaktual.cz, 9. 7. 2016. (http://www.natoaktual.cz/nato-da-miliardu-na-afganske-sily-d4p-/na_zpravy.aspx?c=A160722_121002_na_zpravy_m00)
- » Natoaktual (2016): Vláda chce do Iráku další výcvikové instruktory a chirurgický tým. Natoaktual.cz, 5. 10. 2016. (http://www.natoaktual.cz/do-iraku-zamiri-chirurgove-a-instruktory-f14-/na_zpravy.aspx?c=A161007_180915_na_zpravy_m00)
- » Dempsey, Judy (2016): Is NATO Taking on More Than It Can Chew? [online]. Carnegie Europe, 9.7.2016. (<http://carnegieeurope.eu/strategieurope/64049>)
- » Minárik, Tomáš (2016): NATO Recognises Cyberspace as a ‘Domain of Operations’ at Warsaw Summit. Tallinn: CCDCOE, 21. 7. 2016. (<https://ccdcoe.org/nato-recognises-cyberspace-domain-operations-warsaw-summit.html>)
- » U.S. Mission to the North Atlantic Treaty Organization (2016): Warsaw NATO Summit 2016: Key Documents. (<https://nato.usmission.gov/key-documents-nato-summit-2016/>)
- » Ministerstvo obrany ČR (2016): Summit NATO 2016 - Varšava, Polsko. Praha: MO ČR, 12. 7. 2016. (<http://www.mocr.army.cz/nato/summit/2016/summit-nato-2016---varsava--polsko-124924/>)
- » Belkin, Paul (2016): NATO's Warsaw Summit: In Brief. Congressional Research Service, 14. 11. 2016. (<https://fas.org/sgp/crs/row/R44550.pdf>)
- » Kufčák, Jakub (2016): Varšavský summit NATO: Kontrola po dvouleté cestě z Walesu. Briefing Paper 16, 6. 9. 2016. Praha: AMO. (http://www.amo.cz/wp-content/uploads/2016/09/AMO_Varsavsky-summit-NATO_kontrola-po-dvoulete-ceste-z-Walesu.pdf)